

De com s'afrenta l'encàrrec d'escriure un text sobre una obra protagonitzada per un autor que afronta l'encàrrec d'escriure una obra de teatre i decideix fer-ho tot descrivint els avatars pels quals passa el t-terroritzat personatge que encarna l'autor mentre l'escriu en una funció que, malgrat totes aquestes giragonses prèvies, flueix davant els espectadors del TNC amb una gràcia i una vigoria inquietants

per Màrius Serra

Quan el Jordi Oriol parla davant d'una càmera dels textos que fa i desfà perquè uns actors encarnin els personatges que s'empesca sol deixar anar una paraula propera a prepuci, però molt més dramàtica: precipici. Ja li he pescat tres precipicis en tres entrevistes sobre tres obres seves diferents, i no m'ha semblat pas casual. També a l'hora de parlar d'aquesta obra que s'anomenava *Eufemistes* fins que va deixar de ser un projecte T-6 per esdevenir la funció *t-ERROR* va colar un precipici. Vista l'obra, la veritat és que tots els personatges encarnats per la companyia estable del T-6 perceben algun precipici a prop tothora. I aquesta consciència del desastre imminent sembla venir de l'estranya sensació de caminar en la direcció correcta però en sentit equivocacat, que aviat és dit i potser si ja fos dit, dit i fet, millor fóra haver-ho dit de pressa. La resta és literatura.

Jo ara, per escriure aquest text de gènere indefinit que m'ha estat encarregat pels mateixos éssers perversos que van encarregar-li el text de l'obra i que han acabat formant-ne part, podria empeltar-me de l'estratègia retòrica que mena Jordi Oriol amb summa astúcia durant tota la peça. És una estratègia dual, que beu de dues deus alhora tot fent cara de tres déus. Primera deu: el columnista de premsa que escriu un article sobre la seva incapacitat per trobar tema aquell dia per escriure cap article. (Confessió innecessària: en sóc un expert). Segona deu: la creació autoal·lusiva que els anglosaxons han transformat en un exitós gènere audiovisual a partir d'un *phrasal verb* en gerundi (*making off*) i que naltros podríem resumir amb una preposició i un adverbi (*de com*). (Segona confessió: el títol de longitud excessiva amb què he decidit encapçalar aquest text per tocar el que no sona al maquetador es podria reduir a: *De com s'escriu una obra de teatre*, i passi-ho bé).

t-ERROR progressa a partir d'aquestes dues premisses, pautaada pel metrònom anguniós del singlot* (*asterisc) que domina les pulsions

creatives de l'Oriol Jordà: "Collo*...ons! Posa't a la meua pell: imagina que t'encarreguen un text. Una obra de teatre per tants actors. I et tanques a escriure*-la. I no et surt res. Res de res. Fins que t'adones que el que et passa és que*... que no tens talent. Que no tens el que s'ha de tenir per ser un escriptor". Per fortuna, ningú no sap què s'ha de tenir exactament per ser un escriptor, ni el Jordi Oriol ni l'Oriol Jordà ni sant Bob Dylan Thomas Beckett. Però un altre verb, encarnat pels monstres més vexats per la ficció juvenil contemporània, ens ajuda a obtenir-ne una aproximació plausible. El verb és *vampiritzar* i, per tant, el que s'ha de tenir per ser un escriptor són ullals esmolats i, sobretot, set. Molta set. La inspiració es barreja amb la capacitat d'aspiració i la màxima aspiració d'un bon vampir és una xuclada refrescant.

L'Oriol xucla i xuclarà de la seva realitat immediata, com el Jordi i com tothom, però abans singlota (i quasi sanglota): "Magradaria atrevir-me a... * Escriure és com... viatjar cap allò desconegut. Entrar en un túnel fosc del qual no saps si al final veuràs la llum*... la llum". En les funcions de teatre la llum té una component acústica que els físics encara no han sabut relacionar amb l'electricitat. Se'n diu ovació, aplaudiments, claca, *clapping*... Aquesta llum acústica del teatre és l'únic precipici possible al final de qualsevol túnel dramàtic. Qualsevol altra llum és foc d'encenalls i tard o d'hora s'apagarà. La fi podria justificar els mitjans però els bons finals són patrimoni dels més grans. Tanmateix (ja frisava per introduir algun esguerro adverbial en aquest text, només superable per l'encara més t-erròfic *nogensmenys*) abans de sortir dels túnels amb els caps ben alts, els camins que transiten els personatges de la família de la funció desdoblats en els actors de la companyia estable del projecte T-6 s'embullen de tal manera que provoquen bucles diversos. Qui s'afigura la història en la qual també figura va i s'encalla, es bloqueja, se li estronca el doll verbal. I l'encàrrec d'un text topa amb la feridora absència de paraules, per més que el pare Pere (Jordà) ho vulgui arreglar amb aquella espontaneïtat tan forçada que gasten molts actors de teatre amateur: "Exacte: el text no és l'important, fill, sinó la resta. I la resta és silenci. Allò que no està escrit. (...) El veritable sentit del que es diu, està en el que no es diu. En el món interior del personatge. Tot allò que aflora en les pauses dramàtiques".

Pausa.

No prou dramàtica, em temo. O molt menys dramàtica que la pausa protagonitzada pels senyors Garrido i Bellido, productors del TNC que visiten l'autor per mirar de fiscalitzar com va l'obra, quan se'ls acaba el text i entren en un bucle gens melancòlic: "Collons: és teatre, no és la vida real./ Jo no et diré el què has de fer, però.../ ...els actors estan

esperant que els escriguis.../ ...un paper amb el qual.../ Brrrf!/ Saps què vull dir?/ (...) Però els actors... necessiten text./ Un text./ Paraules on puguin... / Agafar-se/ Això, agafar-se./ Paraules on puguin agafar-se/ Oi que m'entens?/ Paraules on puguin agafar-se/ Oi que m'entens?/ Et toca a tu. / A mi? / Sí. Paraules on puguin agafar-se, jo, Oi que m'entens?, tu/ I... què dic?". Els meus senyors Garrido i Bellido es diuen Puigtobella i Fanlo, però se'n guardaran prou de visitar-me a casa mentre provo d'escriure aquest embullat pròleg autoal·lusiu que ara troba el moment just per constatar que, malgrat la pressió de l'encàrrec, l'autor hi ha sabut abocar elements de la seva tradició d'autor teatral JITP (jove i tanmateix prolix). I ho ha fet sense buscar com un galtes l'auto-homenatge (*Home-Natja*, Temporada Alta 2010) però sense defugir les seves velles obsessions (la gran pastanaga que deconstruïa verbalment a *OB-sessions*, Círculo de Bellas Artes de Madrid, 2007- Sala Beckett 2008). Tampoc ha tingut *pac* problema per repetir, per hac o per be, l'aproximació a la figura d'Hamlet (*La caiguda d'Amlet, o la caiguda de l'ac*, 2007), projectada ara cap a l'espectre pel pare espectral de l'obra.

El *t-ERROR* contemporani que es fa pendís per menar al precipici és la desídia. L'autor encarnat que ho viu i ho escriu alhora explica què és el que vol: "Jo només volia parlar de la *... de la desídia... D'aquest món on ningú no sap quin paper fa... * Que no sap què fer, què dir... Que, en el fons, no sap què vo*...ol... Que viu una crisi d'ideals... De gent que simplement mira de sobre*... de sobreviure". Una simple enquesta de platea demostraria que aquesta gent som justament la que posem culs a les cadires del teatre, i tampoc no cal fer-ne un drama. Ara que tants garneus s'omplen la boca amb els drets dels autors, el final final que mena l'obra de Jordi Oriol al precipici esclatant de la convenció-ovació final és capaç d'establir paral·lelismes entre els vampirs, les rèpliques, les còpies i els autors. "Tot el que tens és heretat. No ets responsable del teu aspecte. No ets responsable del que fas, del que dius o del que penses. Res d'això està a les teves mans. Igual que un CD no és responsable del que duu gravat. Així és com ets".

Una nova modalitat de determinisme que potser podríem anomenar *cedeterminisme*. Decidit, penso enviar aquest pròleg per PDF, i no pas en un CD.

Teatre

Coordina **Andreu Gomila**
agomila@timeout.cat

Un autor a la recerca d'una obra

Jordi Oriol s'enfronta a si mateix a 't-Error', l'obra que estrena al TNC gairebé en contra de la seva voluntat. Per **Andreu Gomila**

Acostumat a la improvisació i a treballar amb la seva companyia Indi Gest tots i cadascun dels detalls de les seves creacions, el repte de Jordi Oriol a l'hora de fer el seu primer T6 ha estat gran. Tant, que ha acabat impregnant la peça que hi estrenarà. I és que Oriol es va bloquejar i, pocs dies abans de començar els assajos, va canviar de parer, d'idea i gairebé de casa, i es va plantar al teatre de les Glòries amb el cap en blanc. No cal dir, ens explica el mateix creador, que els cinc actors de la companyia T6 es van espantar una mica. Però nosaltres estem convençuts que la cosa rutllarà, o que almenys riurem una

mica, ja que poc a poc, tot el TNC ha anat entrant dins l'obra, així com, salvant les distàncies, va fer el britànic Alan Bennett amb la seva última obra, *The habit of art*, on fins i tot sortia el director del National Theatre, Nicholas Hythner.

D'entrada, comencem pel títol, que és el més fàcil. O no. "Vaig adonar-me, quan estava a punt d'entrar a la sala d'assaig, que seria un error el que anava a fer, aquest T6, i que el teatre és, en ell mateix, un error, una cosa imperfecta per naturalesa. Sóc un impostor?, em vaig preguntar. Voleu dir que sóc l'autor

indicat per ser aquí? No sé si vaig a fons, si sóc atrevit, però em sento un autor aprofitat, amb uns actors que també són aprofitats. Amb tot el que està caient".

Ah, i el títol. Fa referència al túnel del terror on treballa el pare de l'autor (Oriol Genis). No de l'autor de veritat, sinó del que protagonitza David Vert en l'obra. L'atracció de fira, de fet, també li serveix per posar-se als antípodes del TNC, i per parlar d'un joc de màscares i de vampirs. "Som personatges o persones, cadascun de nosaltres? Ens posem una màscara per continuar vivint. Ens enganyem a nosaltres mateixos i enganyem els altres. I quan et mires al mirall, t'agafa la por. No deixem de ser vampirs, que no ens veiem quan ens mirem al mirall", sosté un inspirat Oriol, que, pels volts de Nadal, encara no sabia si acabaria fent un paper en l'obra.

I és que Oriol se sent més còmode dins l'escenari que fora d'ell. Per això no concep l'autoria com una cosa a santificar. "El text és un manual d'instruccions, res més", confessa. I d'aquí que, quan treballa una obra, se senti més a prop del jazz d'Ornette Coleman que no pas d'un Edward Albee, que no et deixa tocar ni una coma de les obres que ha escrit. No debades, no és soci de la SGAE.

Ell prefereix, sempre, donar llibertat als intèrprets. Quan el van veure bloquejat, els actors li van preguntar: "Ara què fem?". I ell es va respondre que podien fer el que volguessin. "Vols cantar, doncs canta. Vols un monòleg, doncs ara et faig un monòleg. Així ho vaig fer amb l'Oriol Genis i crec que ha quedat prou bé", indica.

Pirandello i els seus personatges que busquen autor són de cita obligada aquí. Però més aviat es tracta del contrari, o d'una altra cosa. Es tracta d'un autor que busca uns personatges, o una obra per muntar-la al Nacional. Sembla una broma, i no ho és. Si han vist algun dels seus espectacles, sabran que Oriol va sempre al moll de la creació. Parlem, doncs, d'art. O ens ha enganyat?

T-ERROR

Teatre Nacional

Del 12 de gener al 5 de febrer

